

Wrocław, 08.06.2026

Prof. dr hab. Bogusława Drelich-Skulska Uniwersytet Ekonomiczny we
Wrocławiu

Recenzja rozprawy doktorskiej

Autorka: mgr Aleksandra Agnieszka Rutkowska

Tytuł: *Rola banków w budowaniu dobrobytu kraju na przykładzie polityk: innowacyjnej i zrównoważonego rozwoju*

Uczelnia: Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie **Promotor:** dr hab. Piotr Broda -Wysocki, prof. uczelni **Promotor pomocnicza:** dr Karolina Daszyńska - Żygadło

Podstawa opracowania recenzji i ogólna charakterystyka rozprawy

Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska Pani mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej pt. „Rola banków w budowaniu dobrobytu kraju na przykładzie polityk: innowacyjnej i zrównoważonego rozwoju”. Promotorem pracy jest Pan dr hab. Piotr Broda- Wysocki, prof. uczelni, a promotor pomocniczą Pani dr Karolina Daszyńska-Żygadło.

Podstawą formalną recenzji jest pismo Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UKSW Pani dr hab. Anny Skolimowskiej, prof. uczelni w sprawie powierzenia mi - zgodnie z uchwałą Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie - do oceny rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej.

Celem recenzji każdej dysertacji jest odpowiedź na pytanie, czy rozprawa ta spełnia wymogi określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.).

Mając na uwadze, że rozprawa doktorska powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz prezentować ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki w dyscyplinie naukowej, w tym przypadku w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, a także potwierdzać umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, to ocena rozprawy doktorskiej została dokonana na podstawie poniżej wymienionych kryteriów, umożliwiających stwierdzenie, czy przedstawiona rozprawa doktorska mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej spełnia wymogi ustawowe. Recenzja została opracowana z uwzględnieniem:

- wyboru pola badawczego oraz znaczenia problematyki i tematu rozprawy doktorskiej,
- celu rozprawy, hipotez, pytań badawczych, a także zastosowanych metod badawczych,
- zawartości merytorycznej pracy oraz jej układu i struktury,
- strony formalnej, językowej i edytorskiej rozprawy.

Recenzowana rozprawa doktorska liczy 383 strony wraz ze streszczeniami oraz z aneksami w formie macierzy TOWS i modelu współpracy banków, państwa i przedsiębiorstw w budowaniu dobrobytu kraju, a także schematu zależności między polityką innowacyjną a polityką zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego rolę banków jako integratora transformacji. Na zasadniczą strukturę rozprawy doktorskiej składają się wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie i bibliografia.

Wybór pola badawczego, problematyka i temat rozprawy doktorskiej

Rozprawa doktorska mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej dotyczy roli banków w budowaniu dobrobytu kraju poprzez udział tych podmiotów w politykach: innowacyjnej i zrównoważonego rozwoju. Jest to problematyka interdyscyplinarna oraz wymagająca rozpoznania naukowych.

Istnieje wiele przesłanek prowadzenia badań naukowych w tym zakresie. Wśród nich w szczególności należy wskazać na wyzwania współczesności, w obliczu których zyskują na znaczeniu innowacje, w tym innowacje społeczne, a także potrzeba implementacji założeń zrównoważonego rozwoju i wypracowywanie równowagi między oczekiwanym rozwojem ekonomicznym, pożądanym dobrobytem społecznym i konieczną troską o przyrodę i zasoby

naturalne.

To pole badawcze jest tym istotniejsze, że ważną rolę mają do odegrania w tym zakresie podmioty zaliczane do sektora bankowego. Nadanie rozprawie doktorskiej takich ram konceptualnych, iż w centrum rozważań są polityki: innowacyjna oraz zrównoważonego rozwoju, dobrobyt, a także podmioty sektora bankowego sprawia, że praca posiada walory poznawcze i aplikacyjne. W obszarze tym występuje luka badawcza, którą Autorka trafnie identyfikuje w rozprawie. Dokonany przez Doktorantkę wybór pola badawczego w moim przekonaniu spełnia wymagania stawiane w tym zakresie rozprawom doktorskim. Temat pracy został ujęty trafnie i w sposób dobrze oddający poruszaną w pracy problematykę. Treść rozprawy jest zgodna z jej tytułem.

Ocena w zakresie sformułowanego celu rozprawy, hipotez, pytań badawczych, a także zastosowanych metod badawczych

Wnikliwa lektura rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej pozwala na stwierdzenie, że jej treść została ukierunkowana na realizację celu głównego, którym było przeprowadzenie pogłębionej analizy roli, jaką banki odgrywają w budowaniu trwałego dobrobytu społeczno-gospodarczego w Polsce poprzez aktywne uczestnictwo w realizacji dwóch kluczowych polityk publicznych: polityki innowacyjnej oraz polityki zrównoważonego rozwoju. Cel został określony generalnie w sposób prawidłowy, chociaż pewną wątpliwość budzi traktowanie celów w kategoriach analizy, która nie jest celem samym w sobie, a raczej służy osiągnięciu właściwego celu, którym może być np. identyfikacja, czy też ukazanie roli banków.

Doktorantka sformułowała również ściśle związaną z wybranym polem badawczym hipotezę główną, która zakłada, że zaangażowanie sektora bankowego w realizację polityk publicznych - rozumianych jako świadome działania wspierające innowacje, zieloną transformację, włączenie społeczne oraz odpowiedzialność instytucjonalną - przekłada się na mierzalne korzyści zarówno w wymiarze makroekonomicznym (np. wzrost PKB, poziom inwestycji, spójność społeczna), jak i mikroekonomicznym (np. rozwój sektora MŚP, zwiększona dostępność finansowania, tworzenie zielonych miejsc pracy). Hipoteza główna została dookreślona hipotezami szczegółowymi (s. 110-111 rozprawy). Brakuje jednak jednoznacznego przedstawienia weryfikacji hipotez w zakończeniu pracy, tak jak ma to miejsce w przypadku pytań badawczych. Ponadto dyskusyjną kwestią jest stawianie hipotez w przypadku realizowania badań, które oparte są głównie na podejściu jakościowym, a nie

ilościowym. Jest to jednak kwestia polemiczna, gdyż na gruncie metodologii badań naukowych występują w tym zakresie różne poglądy. Ponadto uważam, że właściwsze byłoby ujęcie w tytule punktu 2.1 *Metodologia przeprowadzonych badań* - określenia metodyka, a nie metodologia. Metodologia jest bowiem nauką o metodach badawczych, a metodyka dotyczy prezentacji własnego programu badawczego.

Jednocześnie z uznaniem pragnę podkreślić, iż Doktorantka sformułowała cztery ważne pytania badawcze, tj.:

1. W jaki sposób banki w Polsce angażują się w realizację polityk innowacyjnej i zrównoważonego rozwoju?
2. Jakie są główne narzędzia i mechanizmy wykorzystywane przez banki do wspierania tych polityk?
3. Czy i w jaki sposób działania banków w tych obszarach przekładają się na wzrost dobrobytu społeczno-gospodarczego?
4. Jakie wyzwania i bariery napotykają banki w procesie implementacji zasad ESG oraz wspierania innowacyjności?

Na pytania badawcze mgr Aleksandra Agnieszka Rutkowska udzieliła pogłębionych odpowiedzi w oparciu o przeprowadzone postępowanie badawcze, które było wieloetapowe i obejmowało analizę literatury i dokumentów strategicznych, studiów przypadków oraz realizację pogłębionych wywiadów indywidualnych, w których wzięło udział 12 ekspertów pełniących znaczące funkcje w sektorze bankowym oraz w podmiotach współpracujących z bankami.

Proces badawczy wymagał od Doktorantki posiadania różnorodnych kompetencji badawczych, w szczególności w zakresie realizacji badań o charakterze eksploracyjnym. Użyte metody badawcze są właściwe z punktu widzenia celu pracy, a uzyskane wyniki posiadają walor poznawczy i aplikacyjny. Kończąc ten punkt recenzji pragnę wskazać, że przedstawione uwagi są natury polemicznej, a moja ocena w zakresie przyjętych rozwiązań metodycznych jest pozytywna.

Ocena zawartości merytorycznej pracy oraz jej układu i struktury

Rozprawa doktorska mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej ma charakter teoretyczno-empiryczny i cechuje się spójną konstrukcją, która w dobry sposób wyraża podjętą przez Doktorantkę problematykę. W strukturze pracy wyodrębnionych jest pięć rozdziałów. Wstęp i

zakończenie zostały przygotowane w sposób prawidłowy.

Można uznać, że **bibliografia** w zakresie monografii i artykułów naukowych została dobrana w sposób prawidłowy, jednak rozważania prowadzone w pracy, a także dyskusja wyników miałyby głębszy wymiar, gdyby Autorka w przeglądzie literatury wykorzystwała większą liczbę publikacji naukowych z zakresu podjętej problematyki. Liczba cytowanych pozycji naukowych (w szczególności ujętych w wykazie bibliografii) budzi pewien niedosyt. Pozytywnie należy jednak ocenić dobór analizowanych dokumentów i raportów.

W **rozdziale pierwszym** w prawidłowy sposób zostały przedstawione teoretyczne podstawy i definicje kluczowych pojęć. Za właściwe uważam, iż Doktorantka wychodzi w rozważaniach od przedstawienia roli banków w gospodarce z uwzględnieniem znaczenia banków centralnych oraz komercyjnych i ich wpływu na wzrost gospodarczy. Wysoko należy ocenić prowadzone analizy dotyczące roli Związku Banków Polskich (ZBP). Walorem rozdziału jest także zaprezentowanie w nim znaczenia banków z perspektywy założeń koncepcji zrównoważonego rozwoju i ERG (Environmental, Risk, Governance). Za wartościowe uważam prowadzone przez mgr Aleksandrę Agnieszkę Rutkowską rozważania dotyczące innowacyjności w sektorze bankowym. Cenne jest również to, iż Doktorantka na podstawie przeglądu badań empirycznych innych autorów ukazuje rolę banków w budowaniu dobrobytu.

Kontynuację prowadzonych rozważań dotyczących roli banków w budowaniu dobrobytu stanowi **rozdział drugi**. W rozdziale tym przedstawiono metodykę przeprowadzonych badań empirycznych. Moja ocena na temat przyjętych założeń metodycznych jest generalnie pozytywna i została zaprezentowana w poprzednim punkcie recenzji. Na podkreślenie zasługuje to, iż analizy prowadzone w rozdziale drugim, ukierunkowane na ukazanie roli banków w kształtowaniu dobrobytu, uwzględniają aspekt historyczny oraz perspektywiczny. Szczególnie cenne w tym kontekście są odniesienia do wyników zrealizowanych przez Doktorantkę wywiadów częściowo ustrukturyzowanych, którymi objęto 12 ekspertów mających doświadczenie zawodowe wynikające z pełnienia istotnych funkcji w sektorze bankowym oraz w instytucjach współpracujących z bankami w obszarze finansowania innowacji i zrównoważonego rozwoju. Dużą wartość rozdziału drugiego wynika również z zaprezentowania w nim - w świetle analizy wyników studiów literaturowych oraz badania jakościowego - relacji zachodzących między zrównoważonym rozwojem, innowacyjnością a dobrobytem kraju, a także ukazania wpływu polityk ESG na budowanie dobrobytu kraju. Należy jednak zauważyć, że w treści pracy występują pewne

powtórzenia. Ponadto tytuły niektórych punktów w różnych częściach pracy są takie same (punkt 1.1 i punkt 2.6.1., który brzmi: *Rola banków w gospodarce*). Pozytywnie oceniam natomiast sposób zaprezentowania w ujęciu bankowym wskaźników i narzędzi pomiaru wpływu ESG, a także barier i wyzwań we wdrażaniu ESG oraz innowacji. Walory poznawcze i aplikacyjne posiada zaproponowany przez Doktorantkę paradygmat banku inkluzywnego, u podstaw którego leży założenie o roli banków jako edukatora, architekta sieci, twórcy platform współpracy i aktora polityki publicznej.

Z kolei rozważania prowadzone w **rozdziale trzecim** zostały ukierunkowane na ukazanie roli banków w budowaniu dobrobytu kraju w kontekście polityki innowacyjnej. Walor nowości tego rozdziału wynika ze zrealizowania jego celu, którym była trafna identyfikacja mechanizmów, przez które banki wspierają rozwój innowacji w gospodarce, zarówno w wymiarze finansowym, jak i instytucjonalnym. Pragnę podkreślić, że w moim przekonaniu zakres analizy instytucjonalnej banków i ich miejsca w polityce innowacyjnej jest właściwy. Pozytywnie należy ocenić również rozważania dotyczące innowacji wprowadzanych w bankowości oraz wyzwań dla banków wynikających z procesów globalizacyjnych. Wartość rozdziału trzeciego i związany z nią wkład mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej w rozwój wiedzy o roli banków w budowaniu dobrobytu kraju upatruję w ukazaniu znaczenia banków w polityce innowacyjnej oraz barier innowacyjności i propozycji ich niwelowania przez pryzmat analizy wypowiedzi ekspertów biorących udział w zrealizowanym przez Doktorantkę badaniu empirycznym o charakterze jakościowym. Z obowiązku recenzenta wskazuję jednak na to, że również i w tym rozdziale występuje powtórzenie tytułów (dotyczy to tytułu rozdziału 3 oraz punktu 3.6, który brzmi: *Rola banków w budowaniu dobrobytu kraju na przykładzie polityki innowacyjnej*).

Logiczną kontynuacją prowadzonych rozważań stanowią treści zaprezentowane w **rozdziale czwartym**, które dotyczą roli banków w budowaniu dobrobytu kraju na przykładzie polityki zrównoważonego rozwoju. Tak jak w przypadku rozdziału trzeciego, tak również w przypadku tej części pracy walorem jest ukazanie wyników wartościowego badania empirycznego i zaprezentowanie przez ich pryzmat roli banków w polityce zrównoważonego rozwoju, a także sformułowanie wielu wniosków mających wartość poznawczą oraz aplikacyjną. Za właściwie dokonaną uważam również analizę instytucjonalną banków zrealizowaną w kontekście polityki zrównoważonego rozwoju. O znajomości podjętej przez Doktorantkę problematyki świadczą ponadto prowadzone w tej części pracy rozważania, które dotyczą zielonych finansów jako narzędzia wsparcia zrównoważonego rozwoju oraz dokonany

przegląd polityk ESG w bankach.

Osiągnięciem Doktorantki są również wyniki analiz zaprezentowane w kończącym pracę **rozdziale piątym**, które dotyczą perspektyw rozwoju sektora bankowego w budowaniu dobrobytu i zrównoważonego rozwoju. Wysoko należy ocenić zidentyfikowanie czynników ograniczających wpływ banków na gospodarkę wraz ze wskazaniem propozycji rozwiązań w tym zakresie w oparciu o zrealizowane badanie empiryczne. Prawidłowo została przeprowadzona analiza SWOT dla sektora bankowego w kontekście dobrobytu kraju. Walory aplikacyjne mają również rozważania dotyczące przyszłości zrównoważonych finansów i zielonej transformacji.

Strona formalna, językowa i edytorska pracy

Rozprawa doktorska mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej spełnia wymogi formalne stawiane tego typu pracom. Używana w pracy terminologia jest poprawna i potwierdza znajomość Doktorantki podjętej przez Nią problematyki. Sprawność narracyjna świadczy o opanowaniu warsztatu pisarskiego.

Pozytywnie należy ocenić autorskie wykresy i tabele, a także podsumowania poszczególnych rozdziałów, które dobrze służą syntezie wyników przeprowadzonego postępowania badawczego. Odnosząc się do kwestii edytorskich, należy zauważyć, że w pracy brakuje wykazu tabel oraz rysunków. Są one natomiast ujęte jako element spisu treści w ramach tytułów poszczególnych rozdziałów. Należy również wskazać, że w wykazie bibliograficznym nie zostały uwzględnione wszystkie publikacje, na które powołuje się Autorka w treści rozprawy (np. Eccles, R. G., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2014). *The Impact ...*; Schaltegger, S., & Burritt, R. L. (2010). *Sustainability Accounting ...*)

Konkluzja recenzji

Moja ocena rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej pt. „Rola banków w budowaniu dobrobytu kraju na przykładzie polityk: innowacyjnej i
zrównoważonego rozwoju”, przygotowanej w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie pod kierunkiem naukowym promotora dra hab. Piotra Brody - Wysockiego, prof. uczelni oraz promotor pomocniczej: dr Karoliny Daszyńskiej-Żygadło jest

pozytywna.

Zrealizowany przez Doktorantkę przegląd literatury z zakresu wzrostu i dobrobytu gospodarczego, funkcjonowania sektora bankowego, polityk innowacyjnej i zrównoważonego rozwoju oraz sposób prezentacji jego wyników stanowią potwierdzenie, iż mgr Aleksandra Agnieszka Rutkowska posiada ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o polityce i administracji oraz spełnia przesłankę ustawową w tym zakresie. Autorka rozprawy doktorskiej spełniła również kolejną przesłankę ustawową dotyczącą umiejętności samodzielnej pracy naukowej. Mając na uwadze przeprowadzone przez Nią postępowanie badawcze, które zostało ukierunkowane na realizację sformułowanego we wstępie celu oraz udzielenie odpowiedzi na pytania badawcze należy wskazać, że praca posiada oryginalny charakter, który wyraża się w sposobie rozwiązania podjętego problemu naukowego.

Do głównych osiągnięć mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej zaliczam w szczególności:

- dobry wybór pola badawczego, obejmującego z jednej strony mechanizmy związane z funkcjonowaniem sektora bankowego, a z drugiej strony politykę zrównoważonego rozwoju oraz politykę innowacyjną i dobrobyt kraju, a także zidentyfikowanie w trafny sposób luki badawczej,
- przeprowadzenie postępowania badawczego obejmującego przegląd literatury, jak również analizę wyników zrealizowanego badania jakościowego o charakterze eksperckim oraz analizę instytucjonalną,
- zdefiniowanie paradygmatu banku inkluzywnego, u podstaw którego leży założenie o roli banków jako edukatora, architekta sieci, twórcy platform współpracy i aktora polityki publicznej,
- wykazanie w jaki sposób banki w Polsce angażują się w realizację polityk innowacyjnych i zrównoważonego rozwoju oraz jakie wykorzystują w tym zakresie narzędzia i mechanizmy,
- zidentyfikowanie wyzwań i barier, przed którymi stoją banki w procesie implementacji zasad ESG oraz wspierania innowacyjności,
- będące wyrazem dojrzałości badawczej określenie ograniczeń zrealizowanego postępowania badawczego i wskazanie na kierunki rozwoju dalszych badań z zakresu podjętej w rozprawie problematyki.

Uwzględniając ustalenia zawarte w recenzji uważam, że rozprawa doktorska mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej pt. „Rola banków w budowaniu dobrobytu kraju na przykładzie polityk: innowacyjnej i zrównoważonego rozwoju”, przygotowana pod kierunkiem naukowym promotora dra hab. Piotra Brody-Wysockiego, prof. uczelni oraz promotor pomocniczej dr Karoliny Daszyńskiej-Żygadło spełnia warunki stawiane rozprawom doktorskim określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.). W związku z tym wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Agnieszki Rutkowskiej i dopuszczenie do publicznej obrony.

Prof. dr hab. Bogusława Drelich-Skulska